

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 120 Lei
Pe jumătate
de an . . . 60 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

ROMÂNUL

REDACTIA
și
ADMINISTRAȚIA
ARAD
Strada Horia No. 2.
(Clubul Partidului
Național Țărănesc)

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL ȚĂRĂNESC ARAD

Lupenii

E o chestiune deja închisă. N'ar mai trebui să o readucem pe tapet, dar, pentru faptul că i s'a dat o mulțime de interpretări greșite, voim s'o fixăm în adevărata ei lumină.

În bazinul carbonifer al Văci Jiului, muncitorii goi și flămânzi, exploatați până la sânge de societățile liberale, într'un moment de disperare și rătăcire s'au opus autorității consacrate și a curs sânge. Acest episod dureros, a fost regretat de toți oamenii cu suflet din această țară, de oarece el n'a fost voit de nimeni, ci a fost o simplă fatalitate a ciocuinilor sociale. Cauza adâncă a acestui conflict însă, a fost interpretată și exploatată de partidele politice în fel și fel de forme, făcând din această cauză, o armă de luptă contra guvernului d-lui Iuliu Maniu.

Liberalii, socialiștii și averescanii au învinuit guvernul că chestia Lupenilor se datorește slăbiciunii sale. Apoi mârșevnia a mers și mai departe, acuzând guvernul că agenții săi au avut un amestec în această nenorocită întâmplare.

Svârcolirile opoziției și socialiștilor pe această temă, sunt cât se poate de murdare și ele nu sunt decât o armă de luptă contra primului guvern democratic al României Mari. Liberalii, — asasinii celor 11.000 de țărani dela 1907 — tipă și turbă în ziarele lor pe chestia Lupenilor și cu rea credință nu vor să recunoască în ultima instanță de cugetare cinstită, că tot ei se descopăr ca autori morali a celor întâmplate la Lupeni.

Capital liberal stă la baza întreprinderilor carbonifere din Valea Jiului. „Petroșanii“ cât și „Lupenii“ sunt societăți liberale și aceste hidre capitaliste au exploatat până la sânge, până la disperare muncitorimea flămândă aducând-o în stare să se răscocole .. și apoi să acuze guvernul ca autor al acestei nenorociri.

Ce poate fi mai mârșav din partea „arendășilor“ țării românești, care timp de 50 de ani de zile a exploatat-o, a furat-o, a jecmănit-o, a îngenunchiat-o. Au puterea morală acești bandiți să se erijeze în apărători ai popoului asuprit?

Lupenii nu este decât fapta directă a capitalului liberal și deci a partidului liberal. De ce se acuză guvernul Maniu de o stare de lucruri periculoasă și inerentă pe care aceasta a moștenit-o dela domnii liberali? Cine a creiat situația mai mult de-

cât nenorocită a muncitorimei miniere din Valea Jiului, decât exploatarea bancherilor liberali și legiuirile nedrepte ale partidului liberal. Pentru a apăra de ochii lumii silnica exploatare și a pune căiușul în gura celor flămânzi, partidul liberal și cel averescan au ținut 10 ani de zile Valea Jiului blocată au trupe militare. Nimeni nu putea să crăcească. Vlaga celor mulți era stoarsă la extrem și luciul baionetei păzea amenințător orice încercare de protest a nenorociților mineri. În felul acesta a plătit societatea Lupeni cele 400 milioane fostei societăți Uricani dela care a cumpărat minele. Câștigul în patru ani de zile al exploatarelor liberali s'a urcat aproape la un miliard.

Față de această stare nenorocită, care distrugea brațe, tuberculiza ființe și inflămânza pe cei ce scoteau din pântecul pământului cărbunele, ura se strângea în suflete picătură cu picătură. A fost de ajuns ca silnicii stăpâni să plece dela cărma țării, ca apoi guvernul democrat al d-lui Iuliu Maniu, ridicând baionetele ce păzea sclavii din Valea Jiului, vechea ură adunată în suflete să izbucuească întrun fel sau altul.

Tristele evenimente dela Lupeni n'au fost altceva, decât fii reasca revoltă a celor flămânzi și exploatați neomeneste timp de un deceniu, de către calăii liberali cu tantieme de milioane.

Aceasta este adevărul sfânt și necontestat. Orice om cu judecată dreaptă și nepărtinitor nu poate vedea, nu poate judeca tristul eveniment decât prin această prismă. Orice deviere dela cauza reală, nu constituie decât un atac, o armă mârșavă contra guvernului actual, care pentru binele țării a primit să fie șaful ispășitor a întregului trecut de tâlhărire, ce stă la baza fostelor guvernări reacționare.

Am revenit asupra acestei triste chestiuni, numai pentru a lămurii pe cetitori și a plesnii în ochii celor de rea credință, adevărul. Criminalii dela 1907 caută în mod trivial să se spele pe mâini acum, ca și atunci. Adevărul însă e mai tare și de aceea l-am spus.

Tineri Români, înscrieți-vă în roata volnicilor!

Achitați abonamentul la „ROMÂNUL“

O Atmosferă de prejudicii

Este știut cu câtă râvnă și greutate luptă guvernul pentru realizarea programului său pătruns de un larg democratism și idealism, câtă forță și energie se macină în ajungerea scopului atât de bine definit în discursurile rostite, cu fiecare ocaziune, de Dl. Primministru Iuliu Maniu și câte piedici trebuie să învingă și să înlăture pentru a da o justă deslegare problemelor cari privesc conducerea statului. Chestiunile soluționate până acum prin o contribuție înțeleaptă a unui parlament liber ales și prin o vrednică activitate curat de interes obștesc, cât și prin o îndreptare bine chibzuită a societății înspre ogașul unei vieți normale cu concursul tuturilor puterilor chemate să îndrepteze lucrurile, fac proba unei stăruinți spre bine, și dovedesc o pricepere, conștiinciositate și competență pentru întărirea bazei pe care se reazămă organismul întreg al statului nostru. Progresul ce s'a înfăptuit prin îndreptarea și ridicarea moralului vieții noastre publice aducându se legi menite să dea acesteia un luciu de curățenie și intențiunea de a pune capăt cu o mână hotărâtă la orșice căpătuială din izvoarele veniturilor statului asigurând contribuției obștești o siguranță a destinației banului dat, sunt merite pe cari nu le pot tăgădui numai oamenii lipsiți de judecata matură.

Față de această rodnică înfățișare și în același timp, față de principiile adoptate de partidul național-țărănesc pentru lichidarea unei stări insuportabile și demoralizatoare creată de partidele anterioare cari conduceau statul român,

aceste partide, azi în opoziție, deci liberalii și plății lor, continuă a stăvili progresul prin anarhizarea concepțiilor, și în discordanță cu starea de fapt conlucra la evocarea unei aparente nemulțumiri ce deloc nu se identifică cu concepția predominantă a masei, în interesul căreia guvernul actual lucrează. Ori, mai românește am putea spune că liberalii continuă să pescuiască în turbure. Este stranie și nu surprinde deloc căci e în singele acestui partid liberal să și însușiască dreptul de proto guvernare sau de a se îndreptăți singur la o putere asupra căreia masa — prin o punere în luptă a forțelor pe principii constituționale — singură este îndreptătită a dispune. Balanța unui constituționalism bazat pe repartitia forțelor conducătoare de stat. întotdeauna a indicat măsură în care partidul liberal a fost sau nu învrednicit să fie conducătorul treburilor celor mulți și în întotdeauna a semnalat grava lui incompetență. Impotriva acestui indiciu fatal sunt semne că partidul liberal încă odată ar vrea să și vâre pumnul în balanță spre a viola dreptatea. Numai că în butul acestei dorinți forța potrivnică și predominantă răspunde grav și hotărât: la o parte! Atmosfera de judecăți a cărei moașă este partidul liberal întâlnește o altă atmosferă care a osândit pe liberali la o îndelungată incompetență de a mai conduce statul român. Și d'această, găsim noi, că e cazul de luare aminte a unui fapt nediscutabil de o prelungită opoziție a unui partid veșnic creator de prejudicii.

Petronius.

Mare manifestație de simpatie pentru guvern în județul Prahova.

Duminică la 8 cor. a avut loc la Ploești, în vederea alegerilor comunale și județene o întrunire a organizației partidului național țărănesc. Marea mulțime de participanți a dat întrunirii aspectul unei grandioase adunări asistența manifestând entuziasmată pentru reprezentanții guvernului cari au participat la întrunire. Ni se anunță că adversarii au rămas simțitor impresionați, liberalii la Prahova fiind foarte slabi și împărțiți în două tabere iar averescanii inexistenți. La întrunire au participat dnii Șt. Cicio Pop președintele Camerei, Aurel Vlad ministrul de industrie, Ion Michalache ministrul agriculturii și I. Răducanu ministrul muncii. Țărănimea a ovaționat cu multă simpatie pe înalții oaspeți fiind pe deplin mulțumită cu declarațiile sincere și neacoperite ale ministrilor guvernului actual.

Această frumoasă demonstrație încă dovedește că masa populară este solidară cu guvernul pentru a l ajuta la munca grea de îndreptare a țării.

(p.-p.)

În atențiunea producătorilor de vin și țuică.

Ing. Ștefan David și prof. I. Ardelean au reușit să descopere un preparat care înlesnește foarte mult și grăbește fermentarea vinurilor și țuiciei, indiferent de temperatură. Atât la cald cât și la rece fermentarea (Ferberea) mustului se face în timp foarte scurt și cantitatea de alcool este simțitor mărită.

Avantajele acestui preparat care se vinde sub numirea de „BACTERIN“ sunt următoarele: 1. Mustul (de vin sau orice fructe) fierbe în mai scurt timp decât jumătate din ordinar. 2. Transformă tot zahărul pd care îl conține mustul în alcool ceea ce mărește cantitatea de alcool a vinului sau rachiiului. 3. BACTERIN-ul este foarte eficient, deoarece pentru fermentarea unui litru de must ajunge o cantitate ce costă abia 10—15 cani.

BACTERIN ul se pune în vânzare în Laboratorul Școlii Comerciale Superioare din Arad, Piața Xenopol No. 1. Tot acolo și îndrumări pentru întreținere.

Abonații ziarului nostru

Primăriile care sunt în restanță cu plata inserațiilor comunale, întrucât n'ar plăti inserațiile până la 25 XII. 1929 vor fi date în judecată.

sunt cu stăruință rugați a plăti abonamentul. Costul abonamentului se va trimite pe adresa administrației ziarului.

BULETINUL AGRICOL

al Camerei de Agricultură a Jud. Arad.

Grâu . . .	Lei 510—	per 100 kgr.
Orz . . .	„ 280.—	„ „ „
Ovăș . . .	„ 280.—	„ „ „
Porumb . . .	„ 250.—	„ „ „

Intregirea listelor de alegători pentru Camera de Agricultură.

Se aduce la cunoștința tuturor că în fie care an și anume în decursul lunii Decembrie se întregesc listele alegătorilor Camerelor de Agricultură în conformitate cu art. 6-7 al. 3. din Regulamentul pentru aplicarea Legii.

Au dreptul de alegător: cetățenii români agricultori, crescători de vite și proprietari de păduri cari au satisfăcut Legea recrutării, se bucură de drepturi civile și politice și cari îndeplinesc una din următoarele condițiuni:

a) Să fie agricultor sau crescător de vite, având ca proprietate o întindere de cel puțin 3. Ha.

b) Să fie arendaș practicând agricultura sau creșterea vitelor pe o întindere de cel puțin 10. Ha.

c) Să fie pomicultor, viticultor, apicultor, horticultor proprietar sau arendaș pe o întindere de cel puțin 1. Ha. d) Să fie proprietar de pădure a unei întindere de cel puțin 5. Ha. în proprietate exclusivă sau indiviză.

e. Absolvenții cu diplomă ai școalelor de agricultură de silvicultură și medicină veterinară, au dreptul la vot, chiar dacă nu îndeplinesc una din condițiunile de mai sus sau dacă exercită de cel puțin un an profesiunea de mai sus în județ. Acest drept îl au și absolvenții școalelor publice de toate gradele și ai școalelor particulare recunoscute de Stat.

f. Asociațiile cu caracter agricol zootehnic sau silvic, cari au personalitatea juridică în conformitate cu legea

persoanelor juridice sau a legilor lor organice, dacă au început operațiunile au executarea programul în vederea cărui au fost constituite, au dreptul la un vot, pe care-l va exercita printr-un delegat al ei.

Art. 7. Listele electorale se întocmesc în fiecare circumscripție de judecătorească după propunerile consiliilor comunale. Listele vor fi afișate la ușa judecătoriei. Afișarea se face pe lângă dresarea de proces verbal.

În termen de 15 zile de la afișarea la Judecătorie, cei interesați vor putea face contestație pentru înscrierea sau ștergere,

Modificările în aceste liste se pot face dela 1-15 Ianuarie a fiecărui an.

Pe baza acestor dispozițiuni toți acei cari au dreptul de vot sunt rugați a se interesa cât din grabă la Primăria comunală, dacă sunt sau nu trecuți pe lista de alegători pentru Camera de Agricultură. În caz de lipsă se va putea apela prin Primărie la Judecătoria de Ocol.

La fel se va putea apela și contra persoanelor cari sunt trecute pe tablou pe nedrept.

Aviz.

Se aduce la cunoștința celor interesați (viticultori) că Ministerul de Agricultură și Domenii Direcțiunea Generală Viticulturii cu No. 52179. din 30. Noembrie 1929 ne comunică că a dispus să se rezerve pentru Camera dela Pepinaria Arad Ciala două Milioane viță port altoi ca să le distribuie între amatorii viticultori din județ cu prețul de Lei 440. — per unamie bucăți. Prenota se poate la biroul nostru camera No. 28 între orele oficiale dela 8—1, fiecare zi.

Diracțiunea Camerei

După congresul corpului didactic

Liberalii sunt adevărații vinovații ai situației economice de azi.

Săptămâna trecută, cele trei organizații ale corpului didactic din întreaga țară, au ținut în sala mare a Ateneului Român din București, un impozant congres la care au arătat pe larg simțuțiile lor precar materială. A fost o demonstrație din cele mai impunătoare și indignarea contra corupției și a jafului în banul public, a pecetluit pentru totdeauna tristele guvernări de până ieri.

Situația grea economică în care ne sbatem de 11 ani, nu este opera guvernului de azi, care a moștenit o ca pe o pacoste, ci constituie rezultatul politicii prin „noi înșine”, inaugurate de cel mai imbecil dintre miniștrii de finanțe ai trecutelor guvernări.

Dacă comerțul și industria țării au fost puse în greu impas timp de un deceniu și încă astăzi se sbat în lanțurile grele ale crizei, nu e mai puțin adevărat, că toate categoriile de funcționari ai statului, au avut de îndurat sărăcia inerentă stărilor economice pre care,

Ca armă de luptă, greva, muncito-

rimea industrială tot a mai putut să rupă câteva revendicări materiale în favoarea ei, pe când armata funcționarăască a trebuit să rămână stabilă la post, mulțumindu-se cu sporuri infime.

Anii au trecut și situația rămânea aceeași, Azi, corpul de elită al învățământului, oropsit materialicește, se ridică și cere să fie omeneste salariat. Zece mii de profesori sau adunat sub cupola Ateneului, să protesteze contra sistemelor politice cari au sărăcit și ruinat țara. Discursurile ținute au dovedit cu prisosință, că situația devine din ce în ce mai insuportabilă. Și dacă printre profesorii veniți să protesteze contra acestei stări de lucrări, nu s'ar fi strecurat și câțiva agenți ai vechilor regimuri, congresul nu îmbrăca în totul caracterul pe care l'a avut. Se protesta vehement contra unei stări de lucruri nenorocite, dar nu s'a pomenit de loc de marii vinovați ai acestor stări. Actualul guvern nu poartă nici'o vină. El a moștenit o situație grea și se trudește s'o îndrepte. Cu perfectă obiectivitate scrie confratele „Adevărul”

dela București următoarele: „...Când a aflat corpul didactic de opera funestă a politicii? De abia acum. Până astăzi d. dr. Dragomir Hurmuzescu, președintele Asociației n'a știut nimic despre influențele nefaste ale politicii, asupra mersului învățământului și a situației corpului didactic?

„Acum de abia s'a aflat acest lucru, un an după ce național-țărăniștii au venit la putere? Cum se face că la epocile corespunzătoare, când d. Vintilă Brătianu prepara bugetul, n'am avut decât memorii și iar memorii, iar astăzi „Universul” vorbește despre „mișcarea fără precedent a dascălimei”?... în asemenea condițiuni, este oare cu puțință ca cei în drept și în măsură de a examina situația, să nu vază cauzele adânci ale răului și să desopere pe vinovații adevărați, care au provocat starea de lucruri nemulțumitoare de astăzi?

„E cu puțință ca profesorii să nu vadă că țara întreagă trece printr'o cumplită suferință și să nu și amintească de acei cari prin politica lor nefastă

ne-au adus aici? Răul de astăzi este el opera d lor Manu și Madgearu? Aceștia au creiat și intolerabila situație economică și starea bugetară intenabilă? Ei au neglijat oare ani de rând pe cei salariați de stat? Și ei au făcut politica nenorocită, care ne a pus la dispoziția unui adevărat control financiar?”.

Reflexiunile ziarului bucureștean sunt de o sinceritate perfectă. Înțelegem greu cu care luptă corpul didactic. Înțelegem că în vremurile acestea de cumplită sărăcie economică, salariile de foame constituiesc, o simplă sfidare. Dar ne întrebăm, poate oare guvernul Maniu să răspundă de întreaga această situație? Nu! Să fim sinceri, ce a făcut d. Vintilă Brătianu dela războiul încoș pentru funcționarii publici și corpul didactic, curba Lalescu? Ei bine, marii vinovați ai întregii situații de astăzi, ai sărăciei naționale și ai tuturor relelor, sunt liberalii și iar liberalii! Țara să ia aminte, că întreaga suferință ce ne apasă, nu este altceva decât opera nefastă a acestor oameni.

Congresul studențesc

Săptămâna trecută a avut loc la Craiova. Capitala Banilor olteni, congresul general al studenției române. La această manifestare liniștită, au luat parte șefii autorităților militare și civile, cari au adus salutul lor primului congres studențesc din România, venit să garanteze prin desbaterile lui chibzuite, liniștea în universități.

De data aceasta încrustăm cu o desăvârșită bucurie faptul, că tinerimea noastră universitară a început să calce pe vâgașul muncii serioase și rodnice, descătușându-se de nesăbuita agitație sterilă și păgubitoare prestigiului țării noastre în străinătate. Geamuri sparte, sinagogi devastate, perciuni rupți, nu constituiesc acte demne de o tinerime studioasă și nici de un popor cu pretenții de civilizație. Ceiace o parte din studențime a făcut câțiva ani în șir, a avut darul de a se născocii pe seama țării noastre o mulțime de lucruri enorme în străinătate. Și cui a servit această agitație, țării? Nu! Studenției, iarăși nu. Numai câțiva politicieni de duzină au avut darul de a se căpătui cu câte un mandat de deputat, pe care poate niciodată nu ar fi putut să l obțină făcând o politică serioasă.

Studențimea are o mulțime de deziderate pe împlinit. Organizarea ei este absolut necesară. Congresele de asemenea. Dar ceiace este dema și omenesc constă în faptul, că aceste congrese să decurgă în liniștea pe care i-o dictează cultura acestei tinerimi. Dacă un congres al șoferilor decurge în liniște, de ce un congres al studenților n'ar fi pătruns de o chibzuită desfășurare și o desbatere plină de liniște și tact. Ceiace s'a petrecut la Craiova, ne dovedește că studențimea noastră s'a desbărat definitiv de gresala agitațiilor inutile și dăunătoare și conștientă a desbătut câteva zile în șir, problemele-i ce o preocupă.

Propunerile ce s'au adus în congres, ca studențimea, — atâta timp cât este la învățătură — să fie apolitică, sunt cât se poate de salutare. Politica și mai ales cea de partid, trebuie să rămână preocuparea omenilor deja formați pentru lupta vieții. Ori împăr

țirea forțelor între carte și politica combatantă, trebuie să fie în detrimentul uneia din cele două ocupații: ori cartea ori politica. Așa dar, propunerile din congresul dela Craiova, dovedesc o rededeptare salutară a studenției noastre.

În ce privește hotărârea de introducere în universități a „numerus clausus”, noi obiectăm, că această concepție învechită, este o simplă haină demodată, care nu poate să încapă pe trupul vremurilor de azi. În universități se face știință și știința este patrimoniul omenirii întregi. A o revendica numai pentru noi înșine este un nonsens. E bine și frumos, ca noi românii să luptăm mai mult, să ne sacrificăm mai mult pe altarul învățături și apoi nu ne va mai trebui „numerus clausus”.

În orice caz, desbaterile cuminți dela congresul studențesc ținut la Craiova, este o dovadă sigură, că studențimea română pășește sigur pe drumul realizărilor culturale.

Camera de Comerț și de Industrie din Arad, aduce la cunoștința celor interesați, că pe lângă Biroul central al U. G. I. R. ului din București III, Str. Clemenciau No. 6 s'a înființat un birou special pentru studiul tarifelor căilor ferate europene și pentru recalcularea scrisorilor de trăsură, care este în măsură de a executa orice lucrări de specialitate.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că potrivit informațiunei primite dela Consulatul Italiei din Cluj, se va ține dela 6-21 Septembrie 1930 la Bari marele „Târg de Mostre din Orient”.

Tineretul Chemarist din Arad, a hotărât ca chemariștii cu domiciliul în Arad să se întrunească săptămânal, în ziua de Marți, în localurile clubului Naț.-Țărănesc, la orele 20.

Roata volnicilor va fi centrul de forță al nașunii! Toți tinerii cinstiți să se grăbească a se înscrie!

Un reacționar a vorbit...

În cursul săptămânei trecute, în discuția la mesaj, a luat cuvântul la Senat și d. Ionaș Grădișteanu, vechi liberal și conservator de baștină în idei, deși a știut totdeauna ca să și le îmbrace abil cu tricolorul național. N'am fi stăruit asupra celor vorbite de bătrânul om politic, deoarece în cele spuse n'a descoperit scară în cer, și nici cine știe ce lumini n'au tăsnit din creierul său obosit, dacă vorbirea d-lui Ionaș Grădișteanu n'ar fi avut un substrat plin de echivoc.

Este știut că partidul liberal cu „numerozii„ (1?) săi parlamentari s'au retras dela debaterile parlamentare, constituind cu acest fapt un fel de obstrucționism îngust și tâmpit. Liberalii sunt cu toții în păr, — spiritul de turmă le dictează aceasta, — când conul Vintilică este la putere și când faimosul Tancred își „aranjează“ afacerile, dar, dau birul cu fugiții când au datoria de a se prezenta unui parlament legal constituit. De un an zile liberalii n'au făcut altceva decât să ducă o acerbă luptă în afară de parlament contra guvernului dlui Iuliu Maniu. În loc ca această hoardă de îmbogățiți pe spatele poporului, să vină în parlamentul țării, să se pocăiască și să sprijine guvernul în vindecare rănilor sociale și economice, pe cari ei le au făcut în trecut, dau birul cu fugiții, și critică guvernul de sacrificii al d-lui Maniu... Curată faptă de nebuni ireponsabili.

Săptămâna trecută, când în parlament începuse discuția la mesaj, liberalii au găsit de cuvință să fugă iarăși, dela datoria pe care le-a incumbat o alegătorii lor și au părăsit parlamentul. Dacă au făcut acest pas ca o sabotare a lucrărilor unui parlament legal, nu e mai puțin adevărat, că îi răcăia pe suflet, că nu au putința să se răfuiescă cu guvernul. Așa dar, punându-se în această postură, au găsit cu cale să lase în parlament pe bătrânul bufon Ionaș Grădișteanu, senator de drept al colegiilor măsluite din trecut, cu firman expres, ca hodorogul panglicar să se războiască cu guvernul Maniu.

E drept, că niciodată parlamentul

romănesc n'au auzit o mai tâmpă cu vântare, un cuvânt mai neghioab și ridicol ca acela rostit de Ionaș Grădișteanu. În numele naționalismului și patriotismului, — oh bietul naționalism și patriotism! —, d-sa a atacat cu ultima vehemență opera guvernului actual, pe care l'a numit pur și simplu „guvern trădător“. Da, are dreptate Ionaș Grădișteanu, guvernul Maniu este guvern trădător, că nu se învoiește să dea averea statului pe mâinile rapace ale Tancrezilor, Orghidanilor, Bușillilor, Săvenilor, Tătărăștilor și a întregii șleahțe de jecmănituri ai poporului. Guvernul Maniu este guvern trădător, că n'a naționalizat averea statului prin „noi înșine“, adică prin îmbogățirea partizanilor. Guvernul Maniu este trădător, că se trudește din răpuzeri să ne scape de sărăcia în care ne au vârat guvernele ilberale.

Iacă o mentalitate absurdă de om bătrân. Dar Ionaș Grădișteanu n'are nici'o vină. El săracul n'a făcut altceva decât a executat ordinaul partidului liberal, al cărui membru este. Că atunci când s'a urcat la tribuna Parlamentului s'a vopsit pe nas cu vopseau independenței, asta n'are nici'o importanță. Pe noi nu ne prostește această șmecherie.

Și după ce și-a vărsat tot amarul contra „guvernului trădător“ și uzurpator de patriotism, care, iauzi lucru nemaipomenit, a introdus capital străin în țară..., s'a năpustit bătrânul tigrul fără dinți, asupra ideii parlamentarismului. Da, parlamentul este o adunare superflua, care n'are nici'o importanță dacă..., lipsesc de bună seamă majoritățile liberale. Și în războiera s'a donchișotească, Ionaș Grădișteanu care vorbește în hazul parlamentului vre'o două ore, a declarat sus și tare că nu se v'a mai adresa acestui parlament și se v'a adresa Inaltei Regențe despre ceiace are de spus.

În loc de aplauze, bătrânul politician a recoltat hohote de răs. Era și firesc. Rolul de bufon pe care îl încredințaseră domniile liberali, prindea de minune.

Bleji liberali!... Sărmanul Ionaș!... Au trecut vremurile voastre!

Un caz curios: Copil maimuță.

Tatăl își vinde copilul pt. circ,

Se anunță din Cluj că soția doua a individului B. Madaraș din Gheorgheni a tratat în mod deosebit de bestial pe fiul ei vitreag. Copilul zilnic era închis într'un grajd de unde nu i s'a permis să iese nici ziua. Măncarea i-a fost aruncată ca la câini și nu căpăta decât morcovi și varză fragedă. Dintr'un sentiment bestial mama nu se opri numai aici ci, după ce văzu că copilul strigă și plânge, l'a legat în lanțuri și l'a închis într'o ladă mică de mărimea copilului de unde n'a mai fost lăsat iese timp de 10 ani. În urma acestui sinistru și monstruos tratament copilul s'a sălbăticit, a uitat să vorbească și a degenerat complet luând înfățișarea unei maimuțe. Odăta iată vecinii au aflat de această ta'nă și au denunțat pe părinți la poliție. S'au început cercetările și părinții au fost dați pe mâna justiției. Copilul deși scăpat din neomezeasca închisoare nu și-a mai recăpătat facultățile mintale și a devenit

un copil monstru, fiind numai de 60 cm. mare la vârstă sa de 15 ani și ne putându-se sprijini pe mâini și picioare.

Drama vieții acestui copil însă nu s'a terminat cu asta. Tatăl se hotărî a și vinde într'o bună zi copilul pentru un circ. În acest scop s'a încheiat contract în regulă, tatăl dându și în chirie pe fiul său pe durată de 15 ani.

Ziarul „Curentul“ care a dat în vicleag această senzațională și fioroasă știre a atras atenția autorităților asupra cazului cerând sancțiuni. p,

— **Lăptăria agricultorilor din Arad, str. Andrei Mureșianu No. 7-9, telefon No 459,** oferă Onor. public consumator **laptele pasteurizat** și cel nesmântănit cum și delicioasele derivate preparate de experți în uzinele lăptăriei Direcțiunea

Fleștecare tindr Român cu credință către Patrie, Tron și Patriidul N.-Țărănesc întră în roata volnicilor.

Știri diferite

Alegerea pentru un loc de senator de Severin, colegiul votului universal, devenit vacant prin moartea lui Văleann, a fost fixată pentru Duminică 26 Ianuarie.

Alegerea pentru scaunul de deputat, devenit vacant la Caraș prin moartea protopopului Gașpar, n'a fost încă fixată.

D. I. Mihăilache, ministrul agriculturii, a făcut cunoscut colegilor de guvern, textul proiectului de lege pentru reorganizarea Casei pădurilor. Acest proiect de lege cuprinde următoarele trei capitole principale.

1) Organizarea pădurilor statului pe bază de regim comercial;

2) Trecerea serviciului care supraveghează aplicarea regimului silvic ca o direcție la ministerul agriculturii;

3) Înființarea unei direcțiuni speciale pentru corectarea terenurilor și îmbunătățirea terenurilor neproductive și nisipoase.

Acest proiect de lege va discuta într'un consiliu viitor.

Atașarea la municipiului Arad a Comunei Micălaça, a porțiunii din Comuna Murășel numită Bujac și a „pieței pierzării“ de peste Mureș, apoi a teritoriului Ciala până acum aparținător Comunei Pecica este fapt îndeplinit. Prin atașarea acestor comune orașului Arad îi va aparține un număr de peste 5000 locuitori români în plus, ceace dă orașului un plus românesc iar comunelor anexate o nouă și mai fecundă dezvoltare comunală, noua lege administrativă încadrându le între suburbiile municipale cu o administrație orașănească.

Primum știrea că după convorbiri îndelungate Banca de Credit din Transilvania, cu sediul în Arad și cu mai multe sucursale în țară, a intrat în cercul de interese al Băncii Societății Bancare Române din București. La adunarea generală extraordinară ținută la 7 Dec. ac. sub prezidenția dlui Virgil Bogdan notar public fost direcțiune a băncii în frunte cu dl. Adler Andor a demisionat și cu lichidarea averii și executarea fuziunii (au fost insercinați dnii Dr. Bogdan Virgil și Gabor Fejér.

Ni se anunță că studențimea din centrele universitare Cluj, București și Iași au manifestat ostil împotriva publicațiilor de presă cari au scris de faimant despre congresul studențesc de la Craiova. La Timișoara și București afirmativ au fost și incidente mai grave și mai mulț rănitoare. Toată acțiunea ostilă se îndreaptă contra ziarelor minoritare cari în articolele lor au atacat studențimea.

S'a redeschis sesiunea prorogată a Sinodului sub prezidenția mitropolitului Pimen al Moldovei.

S'a luat în discuțiune chestiunea celei de a patra recăsătorie a mirenilor și s'a hotărât să se dea chiriariilor libertatea de a decide, în această chestiune, asupra fiecărui caz în parte, ei putând da astfel deslegarea cuvenită.

Sinodul a regulamentat apoi ca bro-

șurile cu caracter religios să nu poată fi răspândite dintr'o eparhie într'alta fără o prealabilă autorizație a chiriariului.

Monitorul Oficial din 9 Decembrie a. c. dă publicității schimbarea numelui Comunei Chereșteș în acel de Cruceni.

După nouă delimitate a plaselor din județul Arad, Comuna Talpoș aparține județului Bihor. Comisia Centrală administrativă terminând toate lucrările a dat publicității, prin Monitorul Oficial noua împărțire a plaselor și comunelor din județul Arad și celelalte județe. Județul nostru după noua împărțire are 223 de comune.

Profesorii secundari au fost în audiență la Dl. ministru al instrucțiunii publice, cerând majorarea lefurilor. Dl. Costachescu apreciind justețea lor motive a promis să le amelioreze situația prin o nouă lege, iar și până atunci guvernul va predea o sumă cu destinația ajutorării membrilor corpului didactic secundar. În acest scop, se svonește, că se va da o sumă cam de peste o sută milioane.

Excrocheriile fostului prefect de poliție Zamfir Filotti

Ca o ilustrare fidelă a regimului liberal plin de jaf, atât pe spatele statului cât și al cetățenilor, vine azi matrapazlăcurile făcute în trecut de către fostul prefect de poliție Zamfir Filotti. Faptele acestui om, care din nenorocire a ocupat un post așa de însemnat în viața publică a Aradului, și cari se descopăr astăzi, sunt atât de urâte și respingătoare, încât ne cuprind mirare, că persoane bine situate, cari iau încredințat stima, nu și au dat seama la timp de maniera de om de nimic a acestuia.

Sub o purtare plină de gentilețe și îndatorire, se ascunde ca o racilă a caracterului de nuanță fanarioată, toată violența șarlatanului și a omului detracat.

Nu știm dacă toate acuzațiile ce se aduc contra acestui om, au un sâmbure de pur adevăr, în orice caz, suntem informați că fostul prefect de poliție Filotti ar fi împrumutat diferite sume de bani dela magistrați și dela diverse persoane cu trecere mare în societatea arădană și la termenul prevăzut de cambii, ar fi refuzat achitarea lor.

Pe lângă această purtare necavalerească, pe care orice om, ori cât de sărac trebuie să și o respecte, se mai aduce acuzații fostul prefect de poliție și în ce privește ridicarea de sume dela antreprenorii de case de toleranță. Confratele „Voința Poporului“ afirmă acest fapt, pe care noi însă îl înregistram sub rezervă de oarece, ne dăm perfect de bine seama de gravitatea acestei acuzații.

Dacă într'adevăr fostul inițiator al Clubului Ziariștilor unguri și fost prefect de poliție sub liberali, a comis asemenea isprăvi, atunci faptele îl peccuiesc definitiv cu epitetul ce formează titlul articolului de față.

Iată cine au fost oamenii ordinii, consacrate de șleahța reacționară a liberalilor. Zamfir Filotti n'a fost la drept vorbind decât un singur exemplar din atâtea exemplare liberale.

Doamnelor!

Corsete pen'ru pânțete și săni, șireturi de gumă, corsete pt. pânțete di'ormate, peptare în mare asortiment și cu prețuri ieftine se pot căpăta la

IRMA PILCZ,

Arad Str. Eminescu 14. — Voiajori nu am

Politica externă

Svârcolirile Ungariei

Ungaria se svârcolește din nou și mai furios decât până acum Causa? Ordinul dlui ministru Madgearu, de a lichida averile supușilor austriaci acest drept este acordat prin tratatele de pace.

Cu această ocazie presa maghiară a provenit o campanie violentă contra României, acuzând-o că intenționează lichidarea tuturor averilor streinilor, ceea ce nu constituie adevărul, căci se vor lichida numai averile sechestrate. Și e o deosebire.

Manifestări contra reparațiilor.

Concomitent cu campania de care vorbeam mai sus, s'au produs în Ungaria manifestațiuni contra intențiunilor conferinței reparațiilor de a majora cota a treburilor să o plătească Ungaria statelor succesoare. Cu această ocaziune Contele Bethlen, într'un violent discurs contra conferinței dela Paris, a afirmat că în cazul că această cotă va fi majorată, el va demisiona.

Și în Bulgaria...

Bulgaria pășeste pe umele Ungariei. Ba mai mult. Până când Ungaria se mulțumește cu menținerea cotelor actuale, Bulgaria cere reducerea cotelor de plată și începerea plăților numai peste 5 ani. În acest scus au avut loc mari manifestațiuni populare în întreaga Bulgaria. Manifestațiile — după obiceiul de acolo — au avut caracter ostil și insultător la adresa statelor creditoare.

Și totuși dreptatea

Cu toate svârcolirile menționate mai sus, ultimele telegrame dela Paris, a nuntă că situația micii Înțelegeri, s'a îmbunătățit. Astfel României, — spațiul nu mi permite o tratare pe larg a chestiunii — cu toate opunerile Ungariei și a statelor cari o sprijină, i-se recunoaște și pe mai departe aceeași cotă asupra Ungariei și obține — împreună cu Jugoslavia — suprimarea datoriilor în ce privește bunurile cedate și obligațiunile de reparațiuni.

În afară de aceste, marile puteri au renunțat în favoarea micii Înțelegeri, la Cotele datorate de Ungaria după 1943.

Simmy H. Simmy

Curs seral de limba franceză

La școala superioară de comerț se va deschide un curs seral de limba franceză sub conducerea profesorului dela cea școală. Curs separat pentru cei înaintați. Taxa lunară cu 2 ore săptămânal Lei 200.— dacă se vor prezenta cel puțin 20 persoane pt. fiecare curs progresiv și începători.

Risipa liberalilor.

Problema a fost deschisă, încă de mult, chiar de oficiosul liberal din Arad. Se spunea într'un articol din acel oficios că chestorul poliției din Arad, a întrebuințat automobilul în scop particular, pricinuind în modul aceasta cheltuieli în plus cu întreținerea lui,

Acuză, care trebuia să câștige, în oraș, mulți, foarte mulți, aderenți partidului liberal. N'am răspuns imediat, deoarece voiam să arătăm cu precizie matematică cum au înțeles liberalii să gospodărească și cum „risipesc“ național-țărăniștii.

În acest scop am cules cifre dela autorități, prefectură, primărie și chestură. Aceste cifre vorbesc și spun nițel mai mult decât toate injuriile cioculeștilor domni dela „Tribuna Nouă“.

Comparăm cifrele ce cuprind sumele în lei cheltuite cu întreținerea automobilelor dela cele 3 autorități în cei din urmă 3 ani:

	1927	1928	1929 până la 1 Nov.
Prof. jud.	375142.-	219125.-	89695.-
„ poliției —	127.240.	78272.-	
Primăria	56.449.	316.752.-	44127.-

Aceste sunt cifre culese din registrele oficiale. Dacă acea din ultima rubrică sunt prea mici, nu ne putem imagina ca național țărăniștii să nu treacă în socoteala autorității sumele cheltuite efectiv și să le acopere ei din al lor. Explicația va fi, incontestabil, alta. Nu se abuzează, cum o spun onorabila dela Tribuna-Nouă fără să se fie gândit că li s'ar putea răspunde în felul acesta.

În anul 1927 automobilul Primăriei a făcut o singură excursiune (probabil oficială) prin Bucovina, după aceea a stat numai tot anul fără a mai fi întrebuințat. Și acel mic drum cu micile reparațiuni ce s'au făcut mașinei, căci reparația mare — după cum se vede — s'a făcut în anul următor, a dat singur suma de Lei 42 de mii și ceva.

D. chestor Moga își luase un concediu de 2 săptămâni cu condiția că în oricare moment va fi nevoie de prezența dsale la Arad să poată fi rechemat. Pentru acest motiv dsale a luat cu sine mașina la Petroșani, și pentru motivul că dela Petroșani nu avea zănic decât două trenuri, ori, dacă s'ar fi reclamat prezența dsale în Arad, ar fi fost expus săntârzie prea mult din cauza solbei comunicații.

Unde mai puneți că în acest an chestorul poliției are și conducerea polițiilor de frontieră dela Nădlac, Pecica, Curtici și Orlaca. Deci, drumuri mai multe ca'u anii precedenți. Și totuși suma cheltuită cu întreținerea mașinei este mai mică.

S'a evidențiat, aci, în mod sunător care sunt „bunele“ intențiuni ale rectorului „Tribuna Nouă“, din care,

totuși, verbi, trag cu cartușe oarbe.

S'a înțeles, și în partea ce scriu și din partea celor ce suffă la „Tribuna“, mai multă prudență, căci grea se poate ca dlor să fie aceia cari vor să conlucreze, și cu noi, pe teren național. Ori, emulările pe teren politic n'ar trebui să invenineze prea mult raporturile între oameni.

Convocare.

În 31. Dec. a. c., expirând mandatul actualului comitet al Școlii Normale de Băeți din Arad, pe ziua de 15. Dec. a. c., se convocă Adunarea Generală a membrilor comunității școlare, în sala mică a Primăriei, pentru a alege 4 membri și 1 cenzor în noul comitet, conform prevederilor decretului lege privitor la organizarea comitetelor școlare. D-nii membri sunt rugați să binevoiască a ne onora cu prezența lor și a participa la alegere.

Arad, 5. Dec. 1929.

p. președinte,
Dr. Ferențiu Olariu.

Publicațiune de Licitație

În baza recercării se vor vinde în sarcina pe cheltuelile și riscul debitorilor tardiv în plată, la 19 Decembrie 1929, după masă la ora (4) patru, cu intervenția notarului public Dr. Eugen Beleş, la fața locului Arad, Str. Eminescu 4. % (4) patru sufragerii complete și (1) un dormitor cu prețul de 120.000.— Lei, aceluia care va oferi mai mult e ventual și sub prețul de strigare.

Amatorii au să depună 10% a prețului de strigare ca vadiu în mâinile notarului public, inaintea începerii licitației.

Condițiunile de licitație sunt depuse în biroul notarial Dr. Eugen Beleş, iar mobilele se pot vedea în fiecare zi de lucru între orele 3-6 aici în Arad, Str. Eminescu No. 4.

Arad, în 11 Decembrie 1929.

Notar public
Dr. Eugen Beleş.

Cel mai frumos vopsește și ourăță firma **Hoszpodar**, atelier aranjat cu mașini cu putere motorică, A R A D, strada Stroescu No. 13. —:

Publicațiune de Licitațiune

În baza recercării se vor vinde în sarcina și pe cheltuelile și riscul debitorilor tardivi în plată la 18 Decembrie inaintea de masă la orele 11. cu intervenția notarului public Dr. Eugen Beleş din Arad, la fața locului Arad, Bulevardul Regele Ferdinand 29, blănuri, prânzeturi, ștofe, mătăsuri, paltoane și ciorapi date în gaj comercial cu prețul de strigare de 391.000.— aceluia care va oferi mai mult, eventual și sub prețul de strigare.

Amatorii au să depună 10% a prețului de strigare ca vadiu în mâinile notarului public inaintea începerii licitației.

Condițiunile de licitație și inventarul mărfurilor sunt depuse în biroul notarial Dr. Eugen Beleş, iar mărfurile se pot vedea în fiecare zi de lucru aici în Arad, Bul. Regele Ferdinand 29, în magazie.

Arad, în 12 Decembrie,

OX OX OX OX OX OX OX OX OX OX

Redactor responsabil:
I. ARDELEAN

Dau lecții de limba italiană
Profesor A se adresa la administrația ziarului.

Dr. Ioan Săbău

Specialist în boli și operațiuni de nas, gât și urechi, fost asistent la clinică, consultă în Bulevardul Carol 32, dela 10 11 $\frac{1}{2}$ și 3 5.

Mare asortiment în pneumatice vechi și impermeabile alese special pentru fabricarea încălțămintelor

Societatea Comercială de Cauciuc

Strada Eduard Vaillant

Le Bourget (Franța)

Telegrama: Scarp-le Bourget

Telefon: Nord 86-77.

Cinema GRĂDISTE

Duminică 15 Dec. a. c.

CASANOVA

În rolul principal: Ivan Mosjukine

Inceputul reprezentației la orele 3. 4 $\frac{1}{2}$, 6, 7 $\frac{1}{2}$ și 9.

CINEMA CENTRAL

Strada Rusu-Sirianu

Duminică 15 Decemv. a. c.

Haimanale

În rolul principal: Harry Piel

Inceputul reprezentației la orele 3, 4 $\frac{1}{2}$, 6, 7 $\frac{1}{2}$ și 9.

Cinema ELITE

din pădurița orașului

Duminică 15 Decemv. a. c.

Film cow-boy

Inceputul reprezentației la orele 3, 4 $\frac{1}{2}$, 6, 7 $\frac{1}{2}$ și 9.